

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหารที่ปฏิบัติการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง

1.2 ประชากร และตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สมาชิกครอบครัวทหารในสังกัดกองทัพบกที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรอบปีงบประมาณ 2550-2551 ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

ตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกครอบครัวทหารที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{Z^2 \sigma^2}{d^2} \quad (\text{Daniel, 1995})$$

เมื่อ n คือ ขนาดตัวอย่าง

Z คือ ค่ามาตรฐานภายใต้พื้นที่โค้งปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha/2$ เมื่อกำหนดให้ค่า α เท่ากับ 0.05 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.96

σ^2 คือ ค่าความแปรปรวนระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งใช้จากค่าการวิจัยในการประเมินคุณภาพชีวิตประชาชนในจังหวัด 3 ชายแดนภาคใต้ ของ วันเพ็ญ แก้วปาน พิมสุภาวี จันทนะโสตร์ และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ (2551) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 27.34

d คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของคะแนนคุณภาพชีวิต ซึ่งการวิจัยนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{(1.96)^2 (27.34)^2}{(2)^2} \\ &= 718 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการศึกษานี้ไม่ต่ำกว่า 718 คน และเพื่อการสุ่มหาข้อมูลอีกร้อยละ 10 ดังนั้น ขนาดตัวอย่างมีไม่น้อยกว่า 800 คน

1.3 วิธีการเลือกตัวอย่าง ดำเนินการโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 เลือกพื้นที่แบบเจาะจงโดยกำหนดพื้นที่วิจัยเป็นหน่วยทหารที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติการในพื้นที่ภาคใต้กำหนดในเขตกรุงเทพมหานคร 1 หน่วยและส่วนภูมิภาค 1 หน่วย ซึ่งเมื่อ

ประสานงานกับกองทัพบกแล้วได้พื้นที่วิจัยคือ หน่วยงานในเขตกรุงเทพฯ ได้แก่ กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ บางเขน กรุงเทพฯ และในส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างเขตกรุงเทพฯและส่วนภูมิภาคเท่ากับ 1 ต่อ 2

1.3.2 ดำเนินการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นทหารที่จะปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณ 2550-2551 โดยจำแนกเป็นชั้นสัญญาบัตรและทหารชั้นประทวน โดยกำหนดสัดส่วนนายทหารสัญญาบัตรต่อชั้นประทวน เท่ากับ 1 ต่อ 3 ซึ่งใช้สุ่มจากทะเบียนรายชื่อแบบวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.3.3 เมื่อได้รายชื่อกลุ่มทหารเรียบร้อยแล้ว จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นสมาชิกในครอบครัวทหารที่คัดเลือกไว้ ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.3.3.1 มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

1.3.3.2 เป็นสมาชิกสายตรงโดยใช้การสืบสายโลหิตและ/หรือใช้ความสัมพันธ์ทางกฎหมาย โดยกำหนดเป็น บิดา มารดา ภรรยา และบุตรอายุเกิน 15 ปีขึ้นไป โดยหากบุตรที่มีจำนวนมากกว่า 1 คน จะกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 คน เท่านั้น ซึ่งเฉลี่ยแล้วครอบครัวจะไม่เกิน 4 คน

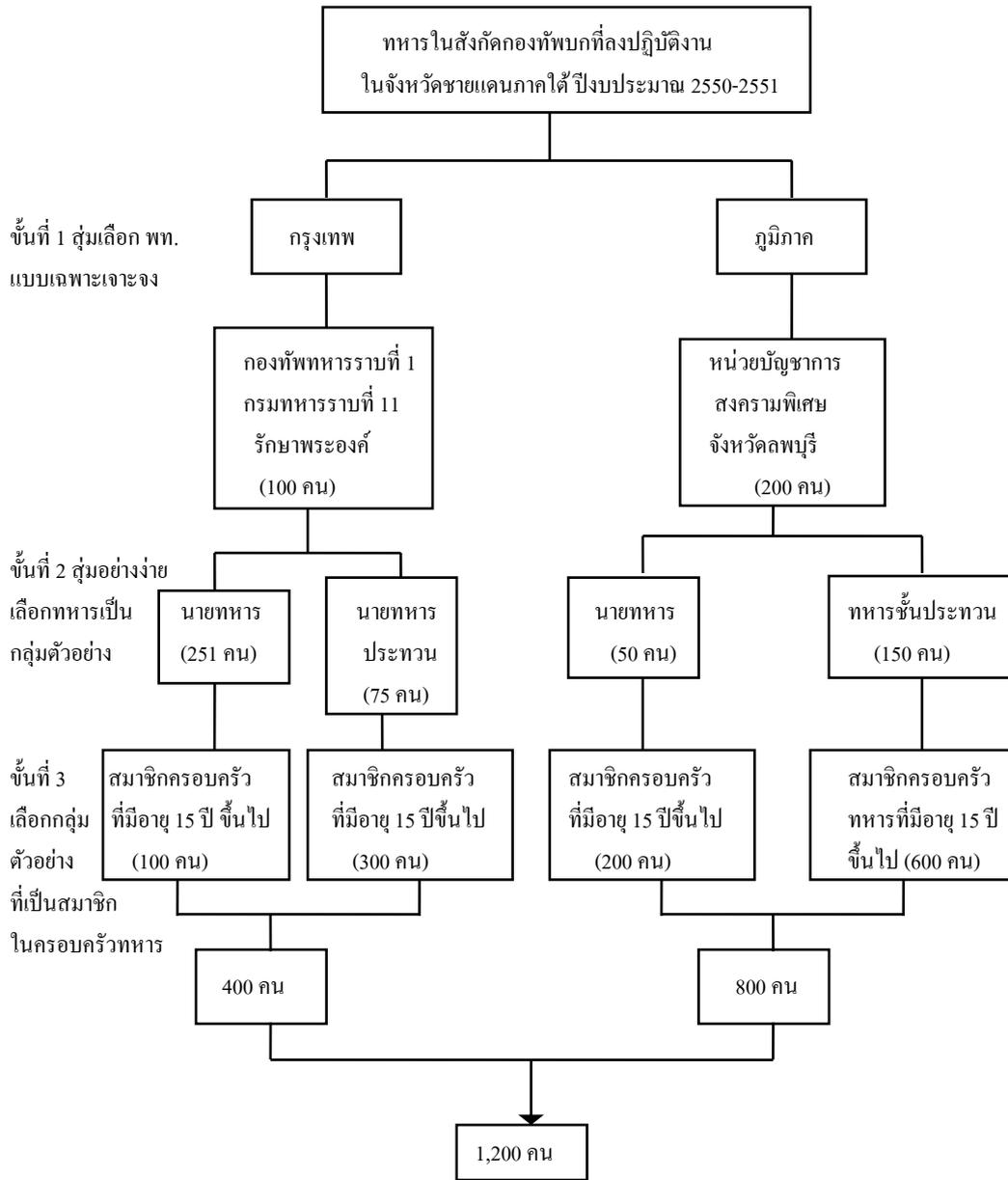
1.3.3.3 ยินดีให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามภายหลังได้รับการบอกกล่าวรายละเอียดการวิจัยด้วยความเต็มใจและลงนามในหนังสือยินยอมด้วยความสมัครใจ

เกณฑ์คัดออก กำหนดว่าหากผู้ตอบไม่ยินดีตอบข้อมูลในระหว่างดำเนินการวิจัยสามารถถอนตัวได้ทันที

1.3.4 กำหนดจำนวนทหารที่เป็นขนาดตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ เท่ากับ 100 คน ส่วนภูมิภาคเท่ากับ 200 คน และทหาร 1 คน เก็บข้อมูลจากสมาชิกในครอบครัว ๆ ละ 4 คน ดังนั้น จำนวนสมาชิกครอบครัวทหารที่เป็นขนาดตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 400 คน และเขตภูมิภาค จำนวน 800 คน รวมกันประมาณ 1,200 คน

สรุปกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มเลือกตัวอย่าง (ภาพที่ 1-6)

ภาพที่ 1-6 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 เครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความ 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีจำนวนคำถาม 10 ข้อ เกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา การรับรู้ภาวะสุขภาพ โรคประจำตัวและการรักษา และสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และครอบครัว และคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ได้แก่ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา การดื่มชา กาแฟ การรับประทานอาหารเสริม และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิต เป็นคำถามปลายปิดโดยดัดแปลงจากแบบวัด WHOQOL-BREF-THAI ขององค์การอนามัยโลก ซึ่ง สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคนอื่น ๆ ได้นำมาศึกษาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำมาดัดแปลงเพื่อใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยคำถามมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ด้านสุขภาพทางกาย มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2, 3, 4, 11, 12 และ 13

ด้านจิตใจ มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5, 6, 7, 8, 9 และ 25

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 14, 15 และ 16

ด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 และ 24

ส่วนข้อที่ 1 และ 26 เป็นคุณภาพชีวิตโดยรวม ซึ่งไม่รวมใน 4 องค์ประกอบ การให้คะแนนเป็นแบบมาตราค่า 5 ระดับ ดังนี้

ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ	
ระดับคะแนน		ระดับคะแนน	
ไม่เลย	1		5
เล็กน้อย	2		4
ปานกลาง	3		3
มาก	4		2
มากที่สุด	5		1

ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวกและเชิงลบ โดยข้อความเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 9 และ 12

ข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 และ 25

เกณฑ์แปลผล แบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

องค์ประกอบ	ระดับคุณภาพชีวิต		
	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
1. สุขภาพกาย	7-16	17-26	37-35
2. จิตใจ	6-14	15-22	23-30
3. สัมพันธภาพทางสังคม	3-7	8-11	72-15
4. สิ่งแวดล้อม	8-18	19-29	30-40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26-60	61-95	96-130

เกณฑ์แปลผลคุณภาพชีวิตรายชื่อ ใช้แบ่งเป็น 3 ระดับ จำแนกตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง คุณภาพชีวิตไม่ดี

คะแนนระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง คุณภาพชีวิตปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.67-5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตดี

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้แนวคิดของ Pender (1996) โดยดัดแปลงจาก แบบสอบถาม Health Promoting Life Style Profile (HPLP) ของ Walker, et al. (1988) ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 46 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

ความสำเร็จสมบูรณ์ในชีวิต จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-11

ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 12-16

การออกกำลังกาย จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 17-23

โภชนาการ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 24-29

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 30-37

การจัดการความเครียด จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 38-46

การให้คะแนนเป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับคือ

ปฏิบัติสม่ำเสมอ/ทุกวัน ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติบ่อยแต่ไม่ทุกวัน ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน และ

ไม่เคยปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์แปลผล ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00-1.99 มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพไม่ดี

คะแนนระหว่าง 2.00-2.99 มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพพอใช้

คะแนนระหว่าง 3.00-3.99 มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพดี

ส่วนที่ 4 แบบคัดกรองภาวะสุขภาพ แบ่งเป็น

4.1 แบบสอบถามสุขภาพทั่วไป เพื่อใช้คัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน โดยใช้แบบวัด THAI GHQ-28 ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งเป็นแบบวัด GHQ ของ Goldgerg (1972) ซึ่ง ธนา นิลชัย โกวิทย์ (2539) นำมาใช้ในประเทศไทย จำนวน 28 ข้อ โดยให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ตามลักษณะอาการ แบบวัดนี้แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

อาการทางกาย (Somatic symptoms) ได้แก่ ข้อคำถามข้อ 1-7

อาการวิตกกังวล และการนอนไม่หลับ (Anxiety and insomnia) ได้แก่ ข้อคำถามที่ 8-

14

ความบกพร่องทางสังคม (Social dysfunction) ได้แก่ ข้อคำถามที่ 15-21

อาการซึมเศร้าที่รุนแรง (Severe depression) ได้แก่ ข้อคำถามที่ 22-28

เกณฑ์แปลผล ใช้คะแนนที่มีจุดตัด 6 คะแนน ขึ้นไปถือว่าผิดปกติ

4.2 แบบประเมินอาการภาวะพร่องฮอร์โมนเพศชาย ผู้ชายที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป โดยใช้แบบประเมิน PADAM Score มีจำนวน 17 ข้อ แบ่งเป็น อาการทางกาย 4 ข้อคือ ข้อ 1-4 อาการทางระบบไหลเวียนโลหิต 3 ข้อคือ ข้อ 5-7 อาการทางจิต 5 ข้อคือ ข้อ 8-12 และปัญหาทางเพศ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13-17

เกณฑ์แปลผล

ถ้าคะแนนอาการทางร่างกายและอาการระบบไหลเวียนโลหิต มากกว่าหรือเท่ากับ 5 คะแนน แสดงว่า มีอาการภาวะพร่องฮอร์โมนเพศชาย

คะแนนรวมอาการทางจิต มากกว่าหรือเท่ากับ 4 คะแนน

อาการรวมปัญหาทางเพศ มากกว่าหรือเท่ากับ 8 คะแนน

4.3 แบบประเมินภาวะอาการต่อมลูกหมากโต ใช้แบบวัด AUA Symptom Index (The American Urological Association Index for BPH) มีจำนวน 7 ข้อ ให้คะแนนความถี่ของการเกิดอาการคือ ไม่มีอาการให้ 0 คะแนน มีอาการให้ 1 คะแนน โดยมีการถ่ายปัสสาวะ 1 ครั้ง ต่อการถ่ายปัสสาวะ 5 ครั้ง มีอาการน้อยกว่าครั้งหนึ่งต่อการถ่ายปัสสาวะทั้งหมดให้ 2 คะแนน มีอาการประมาณครั้งหนึ่งต่อการถ่ายปัสสาวะทั้งหมดให้ 3 คะแนน มีอาการมากกว่าครั้งหนึ่งของการถ่ายปัสสาวะทั้งหมดให้ 4 คะแนน เป็นเกือบทุกครั้งต่อการถ่ายปัสสาวะทั้งหมดให้ 5 คะแนน

เกณฑ์แปลผล

คะแนน การแปลผล

1 - 7.1 มีความรุนแรงของอาการต่อมลูกหมากโตเล็กน้อย

8-19 มีความรุนแรงของอาการต่อมลูกหมากโตระดับปานกลาง

20-35 มีความรุนแรงของอาการต่อมลูกหมากโตระดับรุนแรง

4.4 **แบบประเมินอาการหมดประจำเดือน** โดยใช้แบบประเมินอาการที่ใช้ใน คลินิกชายวัยทอง โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า มีคำถามจำนวน 4 ข้อ ให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ไม่มีอาการ	ให้คะแนน	0	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	1	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	2	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	3	คะแนน

เกณฑ์ประเมินความรุนแรงของอาการ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ความรุนแรงของอาการหมดประจำเดือน ระดับคะแนน

ไม่มีอาการ	มีคะแนน	0	คะแนน
เล็กน้อย	มีคะแนน	1-23	คะแนน
ปานกลาง	มีคะแนน	24-47	คะแนน
มาก	มีคะแนน	48-72	คะแนน

ส่วนที่ 5 การรับรู้ความเหมาะสมและความพึงพอใจต่อบริการดูแลครอบครัว จำนวน 20 ข้อ เกี่ยวกับสวัสดิการของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน การช่วยเหลือครอบครัว โดยให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วยเท่ากับ 4 คะแนน ไม่แน่ใจเท่ากับ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยเท่ากับ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลผล ใช้คะแนนเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง มีความเหมาะสมและพึงพอใจต่อบริการการดูแลครอบครัวในระดับต่ำ

คะแนนระหว่าง 2.34- 3.67 หมายถึง มีความเหมาะสมและพึงพอใจต่อบริการการดูแลครอบครัวในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.68-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและพึงพอใจต่อบริการการดูแลครอบครัวในระดับสูง

ส่วนที่ 6 ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของครอบครัวทหารที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 7 ข้อ เกี่ยวกับสวัสดิการ รายได้ การดูแลสุขภาพความปลอดภัย ด้านจิตใจ และความมั่นคงในชีวิต

ชุดที่ 2 แบบบันทึกผลการตรวจร่างกาย ประกอบด้วย

2.1 **การตรวจร่างกายทั่วไป** ได้แก่ การชั่งน้ำหนัก (หน่วยเป็นกิโลกรัม; กก.) ส่วนสูง (เซนติเมตร; ซม.) ความดันโลหิต (หน่วยเป็น มิลลิเมตรปรอท; mmHg) การตรวจร่างกายตามระบบต่าง ๆ ได้แก่ ตา หู คอ จมูก ต่อมไทรอยด์ ผิวหนัง ฟัน เหงือก หัวใจ ปอด ช่องท้อง ต่อมไทรอยด์ แขนขา ระบบอวัยวะสืบพันธุ์ ทางเดินปัสสาวะ ระบบประสาท ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก รวมทั้งข้อคำถาม

เกี่ยวกับโรคประจำตัว การรักษา และการเข้ารับการตรวจร่างกายประจำปี นอกจากนี้ มีคำถามในการตรวจพิเศษเกี่ยวกับเพศหญิง ได้แก่ การตรวจเต้านม และการตรวจมะเร็งปากมดลูก ถ้าเป็นเพศชาย มีคำถามการตรวจพิเศษต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะในการดูแลสุขภาพ

เกณฑ์แปลผลการตรวจร่างกาย

ภาวะโภชนาการ การประเมินภาวะโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง การตรวจทางคลินิก และการประเมินอาหารที่รับประทาน โดยมีแนวทาง ดังนี้

1.1 การคำนวณค่าดัชนีมวลกาย โดยใช้การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ตามสูตร

$$\text{ดัชนีมวลกาย (Body Mass Index)} = \frac{\text{น้ำหนักตัว (กก.)}}{(\text{ความสูง (เมตร)})^2}$$

เกณฑ์แปลผล

ค่า BMI	ภาวะโภชนาการ
น้อยกว่า 18.5	ผอม
18.5-24.9	ปกติ
25.0-29.9	น้ำหนักเกิน
มากกว่า 30	อ้วน

1.2 ระดับความดันโลหิต ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับความดันโลหิตปกติมีระดับความดันโลหิตน้อยกว่า 140/190 mmHg

ระดับความดันโลหิตสูงกว่าปกติมีระดับความดันโลหิตสูงกว่า 140/190 mmHg

1.3 การวินิจฉัยโรคกระดูกพรุน โดยวัดความหนาแน่นกระดูก (Bone mineral density หรือ BMD) โดยใช้เกณฑ์องค์การอนามัยโลก (อูรุษา เทพพิสัย, อภิชาติ จิตต์เจริญ และ จิตติมา มโนมัย, 2548) แปลผล ดังนี้

ความหนาแน่นมวลกระดูกปกติ (Normal BMD) หมายถึง มีค่าความหนาแน่นของกระดูกมากกว่า -1 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคนหนุ่มสาว

ความหนาแน่นกระดูกบาง (Low bone mass หรือ Osteopenia) หมายถึง มีค่าความหนาแน่นของกระดูกน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคนหนุ่มสาวมากกว่า -1 SD แต่ไม่ถึง -2.5 SD (-1 < SD > -2.5 SD)

กระดูกพรุน (Osteoporosis) หมายถึง ความหนาแน่นของกระดูกน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคนหนุ่มสาวมากกว่า -2.5 SD (<-2.5 SD)

กระดูกพรุนรุนแรง (Established osteoporosis) หมายถึง ความหนาแน่นของกระดูกน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคนหนุ่มสาวมากกว่า -2.5 SD (< -2.5 SD) ร่วมกับการมีกระดูกหัก

2.2 เครื่องมือวิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้แบบสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้าง เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความเหมาะสมของการจัดบริการดูแลสุขภาพ ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของครอบครัว และความพึงพอใจต่อบริการการดูแลสุขภาพ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย แพทย์ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการวัดประเมินผลจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้

3.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามชุดที่ 1 ไปทดสอบ โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกครอบครัวทหารในกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นในส่วนคุณภาพชีวิตในภาพรวมเท่ากับ 0.8675 ส่วนแบบวัดพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพเท่ากับ 0.8978 จำแนกเป็นด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพเท่ากับ 0.8119 ความสำเร็จสมบูรณ์ในชีวิตเท่ากับ 0.8510 การออกกำลังกายเท่ากับ 0.8759 โภชนาการเท่ากับ 0.7436 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเท่ากับ 0.7599 และการจัดการความเครียดเท่ากับ 0.7870 แบบวัด THAI GHQ-28 เท่ากับ 0.9366 และความพึงพอใจและความเหมาะสมของบริการดูแลสุขภาพครอบครัวทหารเท่ากับ 0.9293 โดยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับดี (Polit & Hungler, 1997)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขออนุมัติดำเนินการในพื้นที่ โดยประสานงานกับกองทัพบกหน่วยกำลังพล เพื่อประสานงานขออนุมัติเก็บข้อมูลใน กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ และหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

4.2 ผู้วิจัยขอการพิจารณาจริยธรรมในวิจัยในมนุษย์จาก คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ

4.3 ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยพื้นที่วิจัย เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล และจัดบริการตรวจสอบสุขภาพ โดยผู้วิจัยเดินทางไปหน่วยทหาร และชี้แจงการเก็บแบบสอบถามกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นทหารในหน่วยเสนารักษ์ และพยาบาลวิชาชีพ ให้เข้าใจแบบสอบถามเป็นเวลา 1 วัน พร้อมกำหนดนัดวันเก็บข้อมูลและจัดบริการตรวจสอบสุขภาพ

4.4 จัดบริการตรวจสอบสุขภาพในแต่ละหน่วย ๆ ละ 1 วัน โดยทีมงานของคลินิกชายวัยทอง และกองการพยาบาล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ร่วมกับหน่วยแพทย์ของพื้นที่วิจัย โดยดำเนินการ ดังนี้

4.4.1 จัดบริการตรวจสอบสุขภาพ แบ่งเป็นสถานี รวม 7 สถานี ดังนี้

สถานีที่ 1 ลงทะเบียน วัดส่วนสูง ชั่งน้ำหนักเพื่อประเมินภาวะโภชนาการ วัดระดับความดันโลหิต

สถานีที่ 2 ตรวจสอบสภาพร่างกายทั่วไป โดยแพทย์

สถานีที่ 3 ตรวจวัดสายตา

สถานีที่ 4 ตรวจสอบความหนาแน่นกระดูกในผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

สถานีที่ 5 บริการฝังเข็มคลายเครียด

สถานีที่ 6 ประเมินภาวะสุขภาพ พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต

สถานีที่ 7 การให้สุขศึกษา และบรรยายความรู้

โดยกำหนดจัดบริการในกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2552 และหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี ในวันที่ 9 มิถุนายน 2552

4.4.2 การเก็บข้อมูลในวันที่จัดบริการ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลไม่ครบตามจำนวนที่ระบุ ผู้วิจัยจึงประสานงาน ให้ผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถาม แก่สมาชิกครอบครัวทหารที่บ้าน พร้อมเก็บข้อมูลกลับในวันเดียวกัน และนัดหมายมารับบริการตรวจสอบสุขภาพจากแพทย์ในสถานบริการของหน่วยทหารจนครบตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนด

4.4.3 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในเขตกรุงเทพฯ โดยนัดวันสนทนากลุ่มกับสมาชิกครอบครัวทหารจำนวน 5-6 คน ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2552 เป็นเวลา 1-2 ชั่วโมง โดยใช้แบบการสนทนากลุ่ม และเทปบันทึกเสียง

สำหรับในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มสมาชิกครอบครัวทหารในวันจัดบริการจำนวน 5-6 คน เป็นเวลา 1-2 ชั่วโมง โดยใช้แบบสนทนากลุ่มและเทปบันทึกเสียง

4.4.4 ดำเนินการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน 2552 และเก็บข้อมูลโดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนโดยผู้วิจัยเดินทางไปรับด้วยตนเอง และการจัดส่งไปรษณีย์เพิ่มเติม ได้รับจำนวนที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 1,243 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4.4.5 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัสข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติวิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด และเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิต จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร การรับรู้ภาวะสุขภาพ พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ และพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ด้วยสถิติ t -test และ ONE-WAY ANOVA

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)